

կուտս, անցքէն անցանք. ելլանք ստա-
մոքսէն դուրս. սակայն ամենայն ինչ չէ
լմնցած, և հետզհետէ յառաջելով դեռ
ուրիշ շատ բան պիտոր տեսնանք:

Կը շարունակուի:

ԿԱՄԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՏԻՈՒ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Տես Հատ. ԻԷ. երես 357)

Տղայքը քահանային խօսքերուն մեծ
յարգութեամբ ուշ կը դնէին, և այն
գեղեցիկ դասերէն շատ աւելի օգուտ
ու զուարճութիւն կ'իմանային քան խա-
ղալէն: Քահանային մտերիմ իշխանը
շատ վնասներէն ետքը գտեր էր զանկալ-
բայց որպէս զի ինքն ալ լսէ անոր նոճ-
ւոյն վրայ բրած գեղեցիկ վարդապետու-
թիւնը՝ խիտ թփոյ մը ետեւ ծածկուեր էր.
խօսքը աւարտելէն ետքը անկից դուրս
ելաւ, և զարմացած քահանայն ողջու-
նելով բտաւ:

— Յիրաւի միշտ քու բերնէդ տն-
սուտ իմաստութեան վճիռ աղբիւր կը
բղխի. ամեն բանէ օգուտ հանել գիտես
և խելացի խօսքերով մտքերը առ Աս-
տուած կ'ամբառնաս: Բայց հիմա ծա-
ծուկ ու առանձին ըլլալով կը հարցնեմ
քեզի. ի՞նչ համարմունք ունիս վարժա-
պետին վրայ:

— Շատ գէշ:

Մօտէն ոտքի ձայն լսելով չկրցաւ քա-
հանայն խօսքը առաջ տանիլ. տանտէրն
էր եկողը՝ որ կը հրաւիրէր հիւրերը
կառօք պտրտելու: Իսկ անոնք իրենց
հրաժեշտը մէկէն տուին, պատճառ
բերելով երկայն ատեն կենալու միտք
չունենալին և ձկնորս Եկիտիոսին ժայ-
ռին մօտ իրենց սպասելը: Տանտէրն
այս բանս իրեն զբօսանաց մի միայն
յարմար առիթ սեպելով՝ ուզեց անոնց
հետ ծովակին վրայ նաւակով շրջագա-
լիլ և վայրի բազեր ու ջրային թռչուն-
ներ զարնել: Քահանայն և իշխանը հա-
ճեցան այս բանին. և որոշեցաւ որ բոլոր

ընկերութիւնը միատեղ գայ: Տղայքը
լսելով նաւակով որսալու երթալին՝ շատ
կ'ուրախանային: Տանտէրը զրկեց իր
սենեկապանը՝ որ որսի պայուսակը, վա-
ռօղ և երկու հրացած բերէ, մէկը իրեն՝
միւսը հիւր իշխանին համար, որ ատե-
նօք զօրավար եղած ըլլալով՝ քաջ որ-
սորդ ալ էր միանգամայն. յետոյ ամեն
քը մէյ մէկ գաւաթ գինիով զօրացած՝
սկսան ըճափը երթալ կազամախի խիտ
անտառի մը միջէն անցնելով: Հոն Եկի-
տիոսին մեծկակ նաւակը միայն կար և
ինքը հոն չէր, այլ ուռենւոյ մը ճիւղե-
րուն քաղցր հովանւոյն տակ հանգիստ
պառկեր քուն կ'ըլլար, ինչպէս արդար
մարդիկ Աստուծոյ խնամոյցը տակ. սա-
կայն լսելով անոնց ձայնը՝ արթնցաւ
զուարթութեամբ. երեսին վրայ ամօթոյ
կարմրութիւն մը նկարուեր էր, ընկե-
րութիւնը այնպէս զինքը անհող քնոյ
մէջ գտնելուն համար. ուստի փու-
թով թողութիւն կը խնդրէր օդին տա-
քութիւնը պատճառ բերելով. յետոյ
զնաց թիւերուն մէջ իր տեղը նստաւ.
բազմութիւնը մի առ մի ներս մտաւ.
վարժապետը գնաց զեկը կառավարելու.
տղայքն անոր զիմացը նստան, երկու
որսորդք մէջ տեղը և քահանայն կռնա-
կը Եկիտիոսին զարձուցած. երկայնահեր
ջրորսի շունը բազմութեան միջէն սպըր-
դելով զնաց նաւակին ծայրը տնկած
զրօշակին տակը պառկեցաւ, որ օդին
հանդարտութեանը պատճառաւ թոյլ
վար կախուած էր:

— Ո՛ւր կ'ուզէք երթալ, տեաքք իմ,
բտաւ Եկիտիոսը, շապկին թիւերը ծալե-
լով և արեւէն սկսած ձեռացը մէջ թխակ-
ները բռնելով:

— Ամեն տեղ և ոչ մէկ տեղ մը, պա-
տասխանեց տանտէր իշխանը ծիծաղե-
լով. բազ որսալ կ'ուզէնք, ծեր Եկիտի-
ոստի զմեզ դէպ 'ի ըճին մէջ տեղուան-
քը տար:

Շրքեր նաւակավարը սկսաւ թիւերուն
ձայնը լսեցնել. սաստիկ ուժով կը քա-
չէր. որչափ խորը կը զարնէին այնչափ
աւելի անտեսանելի կ'ըլլար ջրին յա-
տակի կանանչ մամուռը. ջուրն հետ-

զհետեւ 'ի դեղին և 'ի կապոյտ կը փոխուէր. նաւակին կողերն ալ հազիւ երկու ձեռաց լայնութեամբ ջրէն դուրս կ'երևային: Քահանայն գլուխը եկիտիտին դարձնելով հարցուց.

— Ի՞նչ կ'ըսես, իրաւացի չէ՞ կարծիքս, թէ շատ զուարճալի բան է այսպիսի գեղեցիկ օգով լճին վրայ չըջագայիլ: Բայց փոթորկի ատեն հետը խաղալ չըլար:

— Այո, իրաւամբ զուրցեցիր, տէր իմ, նոյն ատենը շատ կատաղի է: Բայց ես ուրիշ որ և է քամիներէ երկիւղ չունիմ, թող փչեն ուստի կ'ուզեն, որչափ այն գէշ մըրկէն որ յանկարծ ծովուն վրայ կը բռնէ:

— Ուրեմն մըրիկը վտանգաւոր կը համարիս:

— Այո, տէր. Աստուած ողորմի իմ հօրս հոգւոյն, որ քաջ և անուանի ձրկնորս էր. ինքն այս լճին վրայ կայծակէ զարնուելով մեռեր է:

— Դու ալ անշուշտ այս լճին վրայ շատ մը մըրիկներ տեսած պիտի ըլլաս:

— Խիստ քիչ անգամ, յարգոյ տէր:

— Նոյն ժամանակը ի՞նչ զգացեր ես. վախցեր ես շատ:

— Շատ վախը օգուտ չըներ, ըսաւ եկիտիտը ժպտելով. միայն ջանքս զիս ազատելն եղած է. միանգամայն մտածեր եմ թէ Աստուծոյ կամբը հարկաւ պիտի կատարուի:

— Խեղացի կերպով մտածեր ես, եկիտիտ. ըսէ ինծի, ջուրը որչափ խութովիւն ունի՝ որ այսպէս սե կ'երևայ:

— Եթե անասուն կամ ութսուն զըրկաչափ. բայց քանի առաջ երթանք՝ աւելի կը խորունկնայ:

Յանկարծ հրացան պարպելու ձայն մը ելաւ. Միլորտ խեղացի շունը նետուեցաւ ջրին մէջ և լողալով մեծ ձկնկուլ թըռչուն մը բերաւ, զոր քահանային բարեկամ իշխանը օղին միջէն թռչելու ատեն զարկեր էր: Հրացանին ճայթմանէն զարհուրած խումբ մը բաղերու թռան և ասդիս անդին զառնալով լճին մէջ տեղը փախան: Կալուածատէր իշխանը ապսպրեց եկիտիտին՝ որ շուտով ա-

ռանց աղմուկ հանելու առաջ տանի զիրենք. վարժապետին ալ աղաչեց, որ խոհեմ՝ զեկաւարութեամբ կողմնակի բաղերուն մօտեցընէ նաւակը: Վարժապետը պարզ ու գեղեցիկ օգերուն միշտ զրօսանաց երթալով, ուսեր էր աղէկ ղեկավարել. ուստի հիմա ալ բոլոր իր ճարտարութիւնը կը թափէր տէրը դոհնելու համար: Մէկ քանի վայրկեանի մէջ լճին մէջ տեղը հասան. բաղերը նաւակէն մէկ հրացանի հեռաւորութեամբ ջրին երեսը կը լողային: Ամենքը շունչերին բռնած պահուրտեցան նաւակին մէջ՝ որուն վրայէն միայն հրացաններուն եղէգները ու Միլորտին սե կնճիթը կ'երևային:

Երբ հրացաններուն ճայթմունքը կը լսուէին՝ բաղերը զարհուրած կարկաչելով օղին մէջ կը վերանային ու նաւակին վրայէն կ'անցնէին. այն ատեն երկու կրկին եղէգն ունեցող հրացանք ալ դարձեալ կը ճայթէին. և Միլորտին համար մեծ վաստակ կը բացուէր: Հինգ բաղ սփռուեր էին ջրին վրայ, ոմանք մեռած՝ ոմանք ալ մահուան մօտալուսք, զորոնք շունը լողալով մի առ մի բերաւ:

Տղոյ խնտումը կարգէ դուրս էր. վարժապետն ալ կը ծիծաղէր և հետերնին կատակ ընելով՝ արու բաղին ազիէն ծուռ փետուրները կը քաշէր ու տղոց գլխարկները կը զարդարէր: Բարեկամ իշխանը կը գովէր եկիտիտը, որ այնպէս հանդարտ թի քաշելով տարեր էր նաւակը. միւս իշխանն ալ գովեստ կու տար վարժապետին՝ իրեն աղէկ ղեկավարելուն համար: Իշխանները որսերնուն վրայ ուրախացած հրացանները նորէն լեցընելէն ետքը մտադրութեամբ ամեն կողմ կը նայէին, խորհուրդ ընելով թէ ի՞նչ ընեն. լճին մէջ տեղերը միան, թէ նորէն նոյն տեղը դառնան և կամ անդի կողմը անցնին:

— Յամաքը որչափ հեռի է մեզմէ, հարցուց բարեկամ իշխանը եկիտիտին:

— Հինգ քառորդ ժամ, ըսաւ եկիտիտ, նայելով գրօկին վրայ՝ որ կա-

խուած չէր առաջուան պէս, այլ Միւրրտին գլխոյն վրայ կը ծածանէր. ջուրն ալ կամաց կամաց կը ծփար:

Եկիտիոսը մերթ դէպ 'ի լիճ՝ մերթ երկինք կը դարձնէր աչքերը: Ան ատեն հարցուց տանտէր իշխանը.

— Ի՞նչ կը նայիս այդպէս, Եկիտի:

— Փոթորկէ կը վախնամ, ըսաւ, կաշիէ դօտին մէջքին վրայ պնդելով:

— Փոթորկէ. խելքդ վերացեր է, ծերուկ. ուստի պիտի գայ փոթորիկը, երբ երկինքը ամպոյ հետք մը բնաւ չերևար:

— Անիկայ խօսք մը չէ. ամպը կրնայ լեռներուն ետեւ թաքչիլ, այս քամին ինծի կասկածաւոր կ'երևայ. եթէ, տեսա՞ր իմ, խորհրդոյս հետեւիք, որչափ կարելի է՝ աճապարենք ցցուած ժայռին հասնելու:

— Այնպէս ըրէ, ըսաւ քահանայն, ինչպէս որ փորձը քեզի կը ցուցնէ:

Ելլաւ այս բանիս իշխաններն ալ հաւանեցան, Եկիտիոս նաւակը ետ դարձուց. և այնպէս ուժ կու տար թիակին որ կարծես թէ վիշապ ձկան կուկորդէն կ'ուզէր ազատիլ: Անխոնջ աւրիւթեամբ բաւական ճամբայ կտրեց. հազիւ կէս ժամ մնացեր էր ցամաքին. քրտինքը կաթիլ կաթիլ սպիտակ մազերուն վրայ կը փայլէին: Վարժապետը տեսնալով որ դրօշը չիծածանիր, ըսաւ անոր ծիծաղելով.

— Դու, Եկիտիոս, օղին չարագուշակ մարգարէ ես. այդ սրտադողովդ որսորդները իրենց որսէն ու զմեզ ալ մեր ուրախութենէն զրկեցիր. խնդրեմ՝ քիչ մը կամաց, ահա շունչդ կը հատնի:

— Ինծի համար չեմ վախնար, արդէն մահուան դուռն հասած ծեր մը եմ. այլ ընկերութիւնը մեծ փառնոքէ խալըսել կը ջանամ, և շատ բարեբախտ պէտք է սեպել զմեզ՝ եթէ անվնաս առանց փոթորկէ բռնուելու ցամաք ելլանք:

Վարժապետն այս խօսքերուն վրայ ծիծաղելու ժամանակ, ահա ծծմբագոյն ամպ մը ժայռին վրայէն յանկարծ դուրս երկնցաւ, որ մտաց երազութեամբ կ'աճէր և սպառնալից կը նայէր լճին

վրայ: Այս տեսնալով ամենքը իրաւունք կու տային Եկիտիոսին՝ որ այնպէս կը փութար: Իսկ վարժապետը սարսափած աչքերը անընդհատ ամպին վրայ կը տընկէր. երեսին գոյնը դեղներ էր և ձեռքն ալ ղեկին վրայ կը դողար. յետոյ կակազելով հարցուց ձկնորսին.

— Սիրելի Եկիտիոս, ցամաք կը հասնինք:

— Կը հասնինք, ըսաւ, եթէ քիչ մը ատեն դեռ ամպը հանդարտ կենայ. իսկ եթէ տեղէն չարժի, ան ատեն կ'առնու զմեզ փոթորիկը և ինչուան լճին միւս եզերքը կը ձգէ:

— Աստուծոյ օրհնեալ կամքն ըլլայ, ըսաւ քահանայն, խրախուսելով Եկիտիոսը՝ որ կրցածին չափ աճապարէ:

Եկիտիոսը նայեցաւ մէյ մը ամպին և գլուխը շարժելով, Անկարելի է, ըսաւ: Ծծմբագոյն ամպը կը յառաջէր դէպ 'ի լիճ. ցամաքին կողմէն սկսաւ ջուրը յուզիլ. ջրային թռչունք կը կարկաչէին. Միւրրտն ալ իր բնական զգացմամբ փոթորկին գալը իմանալով, պոչներս քաշեց: Տղայքը սարսափած վարժապետին կը դիմէին. բայց անիկայ կարող չէր զիրենք մխիթարելու, ահուգոյով պաշարուած ըլլալով. ու խելքը միտքը ամպերուն վրայ էր՝ որ անհնարին արագութեամբ մահ սպառնալով իրենց վրայ կը դիմէին:

Կը շարունակուի:

ՔԱՂՔԷՆ ԴՈՒՐՍ ՊՏՈՅՏ ՄԸ

ՍԿԻՊԻՈՆ ՄՕԲՈՒԱԼԻ ՏՆԿԱԲԱՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ Ի ՏՈԼՈՅ

ՄԵՐՁ Ի ՎԵՆԵՏԻԿ

Այնան առաւօտ մըն էր՝ որ ընկերաբար ելայ դաշտօրէքը պտոյս մը ընելու: Գրգիռս տնկաբանական մեծ տուն մը այց ելլելն էր գլխաւորապէս, ուր՝ մասնաւորաբար ընկերս յանձնարարական գործ մ'ունէր կատարելու:

Հանգիստ շոգեկառաց մէջ նստած՝ մեզի ճանապարհորդակից եղողներու հետ աստիս անդին փոփոխ խօսակցու-